

گزارشی از خانه درمان برای کودکان حاشیه‌نشین

لبخند سفید کودکان کار

سازمان بهزیستی خبر داد

یک میلیون و ۲۰۰ هزار

کودک کار و خیابان در ایران

فرهیختگان|طبق ماده ۷۹ قانون کار،

اشتغال به کار کودکان زیر ۱۵ سال ممنوع است و اگر یک کارفرما کودک زیر ۱۵ سال را به کار گیرد، متخلف خواهد بود و برابر قانون با او برخورد می‌شود. ماده ۳۲ پیمان جهانی حقوق کودک که ایران آن را امضا کرده است، می‌گوید کودک باید در برابر هر کاری که رشد و سلامت او را تهدید می‌کند حمایت شود و دولت‌ها باید حداقل سن کار و شرایط کار کودکان را مشخص کنند. اما تعدد دستگاه‌ها در رسیدگی به موضوع کودکان کار و خیابان باعث شده که با وجود جرم بودن کار کودکان، نه پلیس با این جرم مشهود برخورد کند، و نه بهزیستی، کمیته امداد، قوه قضائیه و شهرداری‌و... بتوانند، راه‌حلی برای موضوع کودکان کار و خیابان بیابند.
بسا وجود این قوانین، در سال ۹۲ تعداد کودکان کار و خیابان یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر محاسبه شده‌است. البته این آمار رسمی اعلام‌شده ازسوی بهزیستی است و آمار غیررسمی تعداد بیشتری را تخمین می‌زند. آن‌گونه که ولی‌الله نصر، مدیرکل دفتر امور آسیب‌دیدگان سازمان بهزیستی کشور می‌گوید پنج هزار نفر از این تعداد تحت حمایت‌های گوناگون سازمان بهزیستی کشور قرار گرفته‌ند و در سال ۹۳ نیز تا ۹ ماهه اول سال این رقم، مشابه پارسال بوده است.

نصر در مورد مسائل و مشکلات متعدد این سازمان در ساماندهی کودکان کار و خیابان اظهار کرد: «یکی از مشکلات سازمان بهزیستی در حوزه ساماندهی کودکان کار و خیابان فرآیند «درمانی» این کودکان است.» نصر با اشاره به اینکه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یکی از اعضای شورای ساماندهی کودکان کار و خیابان است، به ایسنا گفت: «اخیرا وزیر بهداشت طی مصاحبه‌ای اعلام کرده درمان کودکان کار از این پس به صورت رایگان صورت خواهد گرفت.»

به گفته او، اما تاکنون در این مورد اقدام چندانی صورت نگرفته و این مساله در سطح مصاحبه شخص آقای وزیر باقی مانده است.مدیرکل دفتر امور آسیب‌دیدگان سازمان بهزیستی همچنین اظهار کرد: «انتظار داریم که حداقل در هر استان یک بیمارستان برای درمان و ارائه خدمات به کودکان کار و خیابان در اختیار سازمان بهزیستی قرار گیرد.»

خبر

کارخانه روغن نباتی قواز

تهران می‌رود

پیکیری‌های شورای شهر تهران و سازمان محیط‌زیست شهر تهران نتیجه داد و قرار است کارخانه روغن نباتی قوبه‌زودی از تهران خارج شود. این کارخانه به علت آلاینده بودن مورد اعتراض شورای شهر تهران قرار داشت که حالا محمدهادی حیدرزاده، مدیرکل حفاظت محیط‌زیست استان تهران در گفت‌وگو با فارس از خروج این کارخانه از تهران در آینده نزدیک خبر داده است. حیدرزاده گفته در ابتدای سال آینده می‌توان منتظر انتقال تدریجی کارخانه «روغن نباتی قو» به خارج از شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران بود. پیش از این رحمت‌الله حافظی، رئیس کمیسیون سلامت و خدمات شهری شورای شهر تهران درباره این کارخانه هشدار داده بود و خواستار خروج این کارخانه از تهران شده بود. او درباره نگرانی از بیکار شدن کارگران کارخانه‌های آلاینده‌ای که از تهران خارج شده بودند گفته بود این موضوع به‌راحتی قابل حل است چراکه قانون در این مواقع پیش‌بینی‌های لازم را انجام داده‌است.

سعیده عالیپور | نور سفید مهتابی هم، زردی چهره دخترک را پنهان نمی‌کند. آرام دهانش را باز کرده و تسلیم دندانپزشک جوانی است که سعی دارد دندان‌هایش را پر کند. دندانپزشک عجله‌ای ندارد و دخترک برخلاف کودکان هم‌سن و سالش آرام است و تقلا نمی‌کند. دندانپزشک جوان می‌گوید: «این بچه‌ها اغلب‌شان همین‌طورند... اهل لوس‌بازی نیستند...»

تعدادشان کم نیست. آمار رسمی عددی بیشتر از یک میلیون و آمار غیررسمی چند برابر این تعداد را اعلام می‌کند. بچه‌هایی که بیشترشان از امکانات اولیه آموزش، درمان و بهداشت محروم هستند. در این میان بهداشت دهان و دندان هم در رده آخر است و هزینه‌های بالای آن لبخند این بچه‌ها را خراب کرده است.

خانه درمان اجاره‌ای

ساختمان قدیمی اجاره‌ای در کوچه پس‌کوچه‌های خیابان آذریابجان یکی از معدود مراکزی است که به همت خیرین، خدمات مختصر بهداشتی به این کودکان ارائه می‌دهد. هر روز بیش از هشت کودک در این مرکز خدمات دندانپزشکی را به صورت رایگان دریافت می‌کنند. این خانه درمان از روز یکشنبه تا پنجشنبه هر هفته از ساعت دو تا هفت بعد از ظهر به کودکانی که از مناطق حاشیه‌ای تهران از سوی خانه‌های ایرانی که زیر نظر جمعیت خیریه دانشجویی امام علی(ع) فعالیت دارند، خدمات دندانپزشکی می‌دهد.

کودکان کار نیازمند آموزش

پسر، ۱۰ سال بیشتر ندارد. لاغر است. دست‌های بزرگ و زمختش تناسبی با قد و قواره کوچکش ندارد. خودش می‌گوید کار نمی‌کند. انگار دوست داشته باشد که اینجا، که به قول خودش بالا شهر است، مثل بقیه بچه‌ها باشد.

انتهای پله‌های مارپیچ و تنگ خانه درمان، تعدادی

ساماندهی قیمت قبرهای بهشت‌زهر(س)

قیمت قبرهای بزرگ‌ترین گورستان تهران ساماندهی خواهد شد. رحمت‌الله حافظی، رئیس کمیسیون سلامت و خدمات شهری شورای شهر تهران معتقد است با اجرای لایحه «اصلاحیه مصوبه تعیین بهای خدمات قابل عرضه در سازمان بهشت‌زهر(اس)» شاید قیمت قبرها افزایش پیدا کند اما این لایحه می‌تواند تابسانمانی‌ها و هرج و مرجی که در حوزه قیمت قبرها وجود دارد، برطرف کند. براساس ضوابط جدید دیگر کسی نمی‌تواند قبر ۱۰۰ تومانی بفروشد. در گذشته یک قبر را برخی می‌توانستند به قیمت ۱۰۰ تومان بخرند یا مشابه آن را به دیگری به قیمت ۳۵ میلیون تومان بفروشند.

در شهر

زندگی کارتنی زنان

۳ هزار زن در تهران کارتن‌خوابی می‌کنند

مطهره واعظی‌پور |بیش از سه هزار زن کارتن‌خواب در پایتخت شش را زیر آسمان شهر به صبح می‌رسانند و این آمار امسال با توجه به آمار کارتن‌خواب‌ها که از ۱۲ هزار نفر به ۱۵ هزار نفر افزایش یافته، بالا رفته است. شهیندخت مولاردی، معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده نیز بر این باور است که «بدون جذب مشارکت مردمی، دولت نمی‌تواند به اهداف خود در مورد زنان شهر برسد.» همچنین به گفته فاطمه دانشور، عضو شورای شهر تهران، زنان کارتن‌خواب تهران بیشتر بدسپرست هستند که به این روز افتاده‌اند و این نشان می‌دهد که اگر دولت از زنان بدسپرست حمایت کند، می‌توان امیدوار بود آمار زنان کارتن‌خواب پایتخت کاهش پیدا کند.

یارانه زنان بدسپرست به حساب خودشان واریز شود

یکی از مشکلاتی که در مورد زنان در تهران وجود دارد این است که زنان بدسپرست، در واقع بی‌سپرست هستند. فاطمه دانشور، با بیان این موضوع به فرهیختگان می‌گوید: «دولت حمایتی از زنان بدسپرست انجام نمی‌دهد، همین موضوع باعث می‌شود که آنها به تدریج بی‌خانمان می‌شوند و نام زنان کارتن‌خواب را با خود یدک می‌کشند. برای مثال دولت می‌تواند یارانه زنان بدسپرست را به حساب همسرشان واریز نکند که سرپرست بد خانواده هم آن را خرج موادش کند.» او معتقد است: «باید در مورد زنان کارتن‌خواب پیشگیری‌های لازم صورت بگیرد تا تعداد زنان کارتن‌خواب کاهش یابد، زیرا جمع‌آوری و اسکان مقطعی آنها ردی را دوا نمی‌کند.» دانشور می‌گوید: «در

حال حاضر شهرداری بسیاری از زنان کارتن‌خواب را جمع‌آوری می‌کند و آنها را به سامان‌سراهای انتقال می‌دهد، اما این نمی‌تواند درمان درستی برای درد زنان کارتن‌خواب پایتخت باشد، به همین دلیل شهرداری تفاهنامه‌ای با بهزیستی برای ارائه خدمات مددکاری امضا کرده است و امیدوارم بتوانیم این معضل را در تهران حل کنیم و اصولی با این موضوع برخورد کنیم.»
عضور شورای شهر تهران بر این باور است که باید در مورد زنان کارتن‌خواب کار اساسی انجام شود که آنها دوباره به سطح شهر بازنگردند و برنامه‌های بلندمدت برایشان در نظر گرفته شود.

زنان متولی ندارند

توران ولی‌مراذ، دبیر ائتلاف اسلامی زنان نیز به فرهیختگان می‌گوید: «نداشتن متولی، اصلی‌ترین مشکلی است که در مورد زنان وجود دارد و تا زمانی که خانواده و زنان متولی مشخصی ندارند و هر سالمانی به‌تنهایی برای خود معاونت یا بخشی به اسم زنان دارد و معمولاً هم در مورد فعالیت‌هایشان توضیح نمی‌دهند، مشکل زنان روزبه‌روز افزایش پیدا می‌کند و هیچ‌کدام هم نمی‌توانند این مشکلات را حل کنند.» او می‌افزاید: «در مورد زنان کارتن‌خواب هم این چنین مشکلی وجود دارد و وقتی هنوز متولی مشخصی ندارند، چطور توقع این را دارند که آمار زنان کارتن‌خواب کاهش پیدا کند، زمانی که زنان کارتن‌خواب از سطح شهر جمع‌آوری می‌شوند، مشخص نیست که سرنوشت‌شان چه می‌شود و درنهایت بعد از درمان چه کاری برای این افراد انجام می‌شود؟ آیا به خانواده‌هایشان بازگردانده می‌شوند یا اینکه دوباره به خیابان بازمی‌گردند.» ولی‌مراذ بر این باور است که باید موضوع زنان کارتن‌خواب ریشه‌ای حل شود و با راه‌حل‌های بریده‌بریده و مقطعی مشکل زنان کارتن‌خواب حل نخواهد و شد و باید از این قشر زنان آسیب‌دیده که به هر دلیلی راهی خیابان شده‌اند، حمایت‌های ویژه شود تا این معضل یک بار برای همیشه از بین برود.

پای زنان شهر ایستاده‌ایم

حل کردن ریشه‌ای مشکل زنان کارتن‌خواب می‌تواند بهترین راه برای از بین بردن این مشکل باشد. در همین راستا موسسه طلوع بی‌نشان‌ها با احداث «سرای مهربانو» قدم‌های اول را برای ساماندهی زنان کارتن‌خواب شهر انجام داده است. اکبر رجبی، مدیرعامل موسسه طلوع بی‌نشان‌ها به فرهیختگان می‌گوید: «سرای مهربانو ویژه زنان آسیب‌دیده اجتماعی شهر است که با هدف ساماندهی، توانمندسازی و حمایت از بهمن ماه آغاز به کار خواهد کرد.» او می‌افزاید: «موفق شدیم با همکاری بهزیستی، شهرداری و بسیاری دیگر از مسئولان و خیرین «سرای مهربانو» را راه‌اندازی کنیم تا سقفی برای زنان این شهر ساخته شود و آنها بتوانند قدمی هرچند کوچک برای زنان کارتن‌خواب شهر بردارد.»

کیوسک

خداحافظی کالباس و نوشابه با مدرسه‌ها

وزارت بهداشت و وزارت آموزش و پرورش تفاهنامه‌ای امضا کرده‌اند که براساس آن فروش «سوسیس، کالباس و نوشابه‌های گازدار» در بوفه مدارس سراسر کشور ممنوع خواهد شد. مهرداد حمیدی، معاون تربیت‌بدنی و امور سلامت وزارت آموزش و پرورش این خبر را به ایسنا گفته است. سال‌هاست وزارت بهداشت به فروش مواد غذایی که فاقد ارزش غذایی و آسیب‌زا هستند اعتراض دارد که به نظر می‌رسد بالاخره با این تفاهنامه فروش این مواد در مدارس متوقف شود. در این تفاهنامه اولویت کار به امنیت غذایی داده شده است. حمیدی معتقد است این ممنوعیت فاز اول ممنوعیت عرضه برخی مواد غذایی در مدارس است. به این ترتیب دستورالعملی شامل توصیه‌هایی برای غذای سالم آماده و ابلاغ شده است و ۵ هزار نفر هم برای نظارت بر بوفه مدارس مامور شده‌اند. براساس بازدیدهایی که از بوفه مدارس به عمل آمده بسیاری از مدرسه‌های کشور بوفه تغذیه سالم ندارند و به گفته معاون امور سلامت وزارت آموزش و پرورش از بین این مدرسه‌ها فقط دو درصد از مفاد پیشنهادهم تخطی کرده‌اند. در روستاها هم بهوزران مامور نظارت بر بوفه مدرسه‌ها خواهند بود. وزارت بهداشت و آموزش و پرورش تا به حال چندین بار ممنوعیت فروش مواد خوراکی غیرمجاز در مدارس را اعلام کرده‌اند اما همچنان مدارس زیادی این اقلام را در بوفه‌هایشان می‌فروشند.

عکاسان

این کار ترغیب کند. به همین دلیل در کنار درمان دندان، ما این بچه‌ها را به مسواک زدن و استفاده از نخ دندان تشویق می‌کنیم.»

او می‌گوید: «جالب است که اغلب‌شان حرف‌شونی خوبی دارند و آموزش‌هایی را که بهشان می‌دهیم اجرا می‌کنند.»

با این وجود، به دلیل کمبود و محدودیت امکانات تعداد کمی از آنها می‌توانند از این خدمات بهره‌مند شوند، چون این مرکز تنها مرکزی است که در تهران به صورت تخصصی به این کودکان خدمات می‌دهد. گرچه چندی پیش وزیر بهداشت در بازدید از این مرکز قول همکاری و مشارکت وزارت بهداشت برای بالا بردن سطح خدمات داده بود بسا این حال فضای در اختیار این مرکز نیز با اجاره‌ای که از محل کمک خیرین داده می‌شود گردانده می‌شود. این در حالی است که به گفته مسئول این خانه درمان هزینه‌های مواد دندانپزشکی ماهانه نزدیک به سه میلیون تومان است.

کمبود خدمات در حاشیه‌های شهر

همه این بچه‌ها از جایی در حاشیه شهر آمده‌اند، مناطقی که سطح خدمات بهداشتی در آنجا پایین است. به گفته رضایی یکی از معضلات این مراکز معلود در بخش درمانی خانواده‌های مهاجر هستند. افرادی که از بیمه‌های ابتدایی و پایه نیز برخوردار نیستند و برای درمان مشکلات و هزینه‌های زیادی دارند.

در این مرکز در کنار خدمات دندانپزشکی کلاس‌هایی نیز برای بچه‌ها برپا می‌شود، کلاس‌های آشنایی با اعضای بدن یا پیشگیری از ایدز برای دختران نوجوان، حتی آموزش‌هایی درخصوص پیشگیری از کودک‌آزاری جنسی با همکاری یونیسف در این مرکز برگزار شد.

به گفته رضایی معاینه‌های پزشکی که نیازمند تجهیزات خاصی نباشد در خانه‌های ایرانی در همان مناطق حاشیه‌ای انجام می‌شود و در صورت نیاز بچه‌ها به مطب پزشکان یا برخی از بیمارستان‌هایی که با همکاری دواطلبانه دارند، ارجاع می‌شوند.

دریچه

دریچه

تحت پوشش اضافه‌می‌شوند، هر ساله به تعداد فقرای جامعه اضافه می‌شود و سالانه به همین میزان باید به اعتبارات اختصاص داده شده برای پرداخت مستمری از طرف دولت افزود.

البته به این‌آمار باید نزدیک به سه میلیون نفر را نیز اضافه کرد، چراکه به گفته حسین انواری کمیته امداد سالانه در قالب خدمات فوری به افرادی که تحت پوشش این نهاد نیستند ولی به مشکلات مالی دچار شده‌اند، کمک‌رسانی می‌کند.

انواری با اشاره به این نکته که اعتبار سالانه مستمری و همچنین سهم هر عضو کمیته امداد از این اعتبار توسط دولت تعیین می‌شود، می‌گوید: «کمیته امداد علاوه‌بر پرداخت مستمری نقدی ماهانه خدمات دیگری از جمله پرداخت هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموزان و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از طریق ایجاد کانون‌های تربیتی و اردوگاه‌ها را برعهده دارد.» به گفته او بخشی از خدمات کمیته امداد به صورت کیفی است که از طریق خدمات مشاوره‌ای و حقوقی انجام می‌شود. تامین مسکن و هزینه‌های درمان و ازدواج از دیگر خدمات این نهاد حمایتی دولت است. اما پایین بودن میزان مستمری و کم بودن کمکی که برای توانمندسازی افراد تحت پوشش کمیته امداد به آنها پرداخت می‌شود، از یک‌سو و تورم و مشکلات اقتصادی از سوی دیگر باعث شده بنا بر اعلام کمیته امداد امام خمینی (ره)، با انباشت فقر روبه‌رو باشیم.

۱۲۰ هزار خانوار با اشتغالزایی از طریق کارآفرینی و ۱۵۰ هزار نفر از طریق دستیابی به فرصت‌های شغلی جدید از جمله دانشجویانی که با پایان دوره تحصیلی در مراکز صنعتی یا علمی جذب می‌شوند، از پوشش کمیته امداد خارج می‌شوند. بخشی از دختران نیز با ازدواج از دریافت مستمری خودکفا می‌شوند یا تحت کفالت فرد دیگری قرار می‌گیرند و از چرخه دریافت کمک‌های حمایتی و توانمندسازی خارج می‌شوند.» به گفته انواری، این افراد تا زمانی که بتوانند به ثبات مالی کامل دست یابند ممکن است یک یا دو سال نیز کمک‌هایی را دریافت کنند.

با یک حساب سرانگشتی و البته خوشبینانه و با احتساب چهار نفر برای هر خانواده، می‌توان تعداد افرادی را که به دلایل توانمند شدن از پوشش کمیته خارج می‌شوند نزدیک به ۷۰۰ هزار نفر دانست. با استناد به سخنان معاون سلامت کمیته امداد که سالانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر به افراد مختلف از پوشش خارج می‌شوند.

رئیس کمیته امداد امام خمینی، ۱۰۰ هزار تومان به ازای هر خانواده پنج نفره است، به عبارتی ۲۰ هزار تومان به ازای هر فرد. این در حالی است که یک نهاد دولتی یعنی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی خط فقر به ازای هر فرد را ۲۵۰ هزار تومان اعلام کرده است که همین عدد نیز از طرف بسیاری صاحب‌نظران برای تمام نقاط کشور قابل قبول نیست.

دیروز علی‌محمد ذوالفقاری، اعلام کرد این کمیته سالانه ۱۳۵۰ میلیارد تومان مستمری پرداخت می‌کند. به گفته او در حال حاضر نزدیک به چهار میلیون نفر تحت پوشش کمیته امداد هستند و هر سال یک و نیم میلیون نفر به افراد تحت پوشش این نهاد اضافه می‌شوند. این افراد در مقابل افرادی که به دلایل مختلف از چرخه مستمری‌بگیران خارج می‌شوند رقم بسیار بالایی است. حسین انواری، رئیس کمیته امداد امام خمینی(ره) در گفت‌وگو با فرهیختگان می‌گوید: «سالانه بخشی از مددجویان کمیته امداد به دلایل مختلف از پوشش خارج می‌شوند.